

Rekomendacje do Mapy Drogowej dla Rozwoju Zrównoważonych Finansów w Polsce w zakresie badań, edukacji i szkoleń

Niniejszy raport powstał przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Za jego treść odpowiadają wyłącznie autorzy. Wyrażone w nim poglądy nie mogą być w żaden sposób traktowane jako odzwierciedlenie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Raport III Grupy Roboczej ds. badań, edukacji i szkoleń działającej w ramach Platformy Zrównoważonych Finansów

Grupa Robocza ds. badań, szkoleń i edukacji w obszarze zrównoważonych finansów w ramach Platformy Zrównoważonych Finansów została powołana w kwietniu 2023 r. w celu wypracowania możliwie konkretnych działań i środków, krótko-, średnio- i długoterminowych, które pozwolą wzmocnić kompetencje polskiego rynku kapitałowego w zakresie zrównoważonych finansów oraz, w miarę możliwości, zwiększyć poziom wiedzy polskiego społeczeństwa. Te działania i środki zostały sformułowane w postaci rekomendacji dla Platformy Zrównoważonych Finansów (dalej również jako: PZF), która uwzględni je przy opracowywaniu Mapy Drogowej dla Rozwoju Zrównoważonych Finansów w Polsce w zakresie badań, edukacji i szkoleń (dalej jako: Mapa Drogowa).

Grupa skupiła przedstawicieli uczelni wyższych, profesjonalnych doradców rynkowych, stowarzyszeń branżowych, instytucji rynku finansowego oraz organizacji pozarządowych. Powołano także Podgrupę badawczo-akademicką, skupiającą członków Grupy związanych ze światem akademickim, która zajęła się rolą i rekomendacjami dla polskiej nauki w obszarze zrównoważonych finansów.

Członkowie Grupy wykorzystali swoją wiedzę i doświadczenie, aby odpowiedzieć na problemy wskazane przez Platformę Zrównoważonych Finansów:

- opisanie konkretnych przeszkód w poprawie edukacji oraz jakości i dostępności szkoleń (diagnoza),
- zebranie spostrzeżeń i praktyk pozwalających na rozwiązanie zidentyfikowanych w fazie diagnozy problemów,
- zaproponowanie rozwiązań poprawiających sytuację w zakresie kompetencji, wiedzy i świadomości w obszarze zrównoważonych finansów.

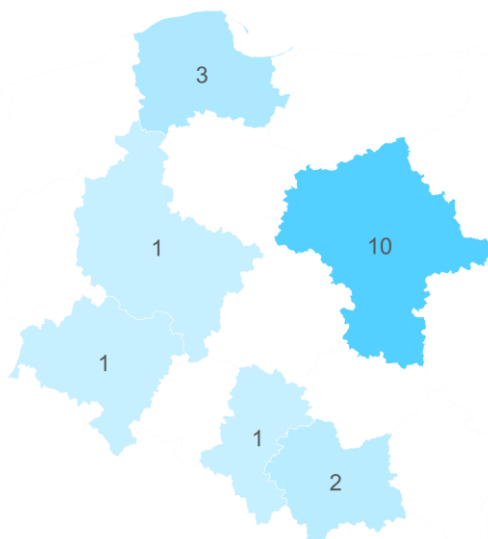
Spis treści_Toc149171858

Stan bieżący i uzasadnienie dla działań	3
Cele prac Grupy Roboczej.....	4
Kluczowe rekomendacje wypracowane przez Grupę Roboczą.....	5
■ Tabela 2. Rekomendacje w zakresie edukacji uniwersyteckiej	7
■ Rekomendacje w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych	9
■ Tabela 4. Rekomendacje w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych	11
■ Tabela 5. Rekomendacje w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości usług .	12
■ Tabela 6. Rekomendacje w zakresie zapewnienia przepływu kompleksowej wiedzy o zrównoważonych finansach do przedsiębiorstw	14
■ Postulaty w zakresie powołania polskiego Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów	15
Aneks	16
■ Członkowie Grupy Roboczej.....	16
■ Przegląd spotkań Grupy Roboczej	17
Kontrola dokumentu	17

Stan bieżący i uzasadnienie dla działań

W zakresie diagnozy Grupa Robocza dokonała m.in. przeglądu oferty edukacyjnej oferowanej przez polskie uczelnie wyższe i stwierdziła, że w obszarze ESG i zrównoważonych finansów ogranicza się ona do studiów podyplomowych. Większość tych podyplomowych programów edukacyjnych jest oferowana przez podmioty warszawskie, jednak nie można z tego powodu mówić o wykluczeniu geograficznym, zwłaszcza że większość z nich jest również oferowana w formie zdalnej lub hybrydowej (por. Mapa 1).

Mapa 1. Rozproszenie geograficzne oferty edukacyjnej w zakresie zrównoważonych finansów (w nawiasie liczba programów edukacyjnych, stan na czerwiec 2023 roku)

Źródło: Opracowanie własne WiseEuropa

Przejrano również i podsumowano istniejącą ofertę szkoleń zawodowych związanych ze zrównoważonymi finansami, ofertę usługową w obszarze ESG, dotychczasowe wysiłki na rzecz budowania wiedzy na temat zrównoważonych finansów oraz istniejące programy badawcze związane ze zrównoważonym finansowaniem. W efekcie Grupa zidentyfikowała szereg barier dla rozwoju wiedzy o zrównoważonych finansach, które zostały zebrane w **Tabela 1** (kolejność barier przypadkowa).

Tabela 1. Najważniejsze bariery w obszarze wiedzy ESG i zrównoważonych finansach zdiagnozowane przez Grupę Roboczą

Brak kompetentnych ekspertów i usług z zakresu zrównoważonego rozwoju, ESG i zrównoważonych finansów

Stosunkowo **niewielka liczba usługodawców** w obszarze ESG, która przekłada się na **wysoki koszt usług** w obszarze ESG, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (dalej jako: MŚP)

Niespójna oferta edukacyjna i szkoleniowa

Niska jakość szkoleń, kursów i studiów podyplomowych (m.in. przez niedostatecznie kompetentnych prowadzących)

Programy edukacyjne i szkoleniowe nie oferują wiedzy specjalistycznej

Tabela 1. Najważniejsze bariery w obszarze wiedzy ESG i zrównoważonych finansach zdiagnozowane przez Grupę Roboczą

Ograniczoność kompetencji, **brak ekspertów o interdyscyplinarnym profilu** (tj. eksperci w zakresie środowiska na przykład nie wiedzą, które zagadnienia są istotne dla przedsiębiorcy z punktu widzenia ESG i raportowania)

Brak jednego kompleksowego centrum (publicznego), które byłoby pierwszym **informacyjnym punktem kontaktowym** w zakresie zrównoważonych finansów

Szkolenia z ESG i ze zrównoważonych finansów w ofercie wiodących firm konsultingowych są często **za drogie dla MŚP**

Brak certyfikacji zdecydowanej większości zawodów i usług w obszarze ESG

Ryzyko świadczenia nieprofesjonalnych usług w obszarze ESG pomimo deklaracji usługodawcy (**competence greenwashing**)

Niedostateczna świadomość w sektorze finansowym, gospodarce oraz szerzej, w całym społeczeństwie, łącząca świat finansów z aktualnymi problemami klimatycznymi

Rozproszenie i brak koordynacji bieżących działań

Cele prac Grupy Roboczej

Grupa doszła do wniosku, że niski poziom wiedzy i wynikający z niego niski poziom usług świadczonych w obszarze ESG wynika z niedostatecznej edukacji. Dlatego za pierwszorzędne zadanie uznała próbę odgórnej weryfikacji oferty edukacyjnej i szkoleniowej poprzez ujednoczenie jej jakości. Za najbardziej wykonalny i efektywny sposób osiągnięcia tego celu uznano stworzenie fakultatywnego standardu, tj. zestawu kryteriów, jakie powinien spełniać „dobry” program edukacyjny. Kryteria takie zostałyby opracowane pod auspicjami Ministerstwa Finansów lub w tym celu powołanego ciała. Ciało to przyznawałoby odpowiedni certyfikat programom edukacyjnym i szkoleniowym, które deklarują spełnianie tak określonych kryteriów. Grupa Robocza spodziewa się, że takie programy cieszyłyby się większym zainteresowaniem na rynku, co automatycznie przekona kolejnych dostawców programów edukacyjnych do realizacji kryteriów określonych w standardzie.

Standard mógłby być oparty na już dostępnych opracowaniach dotyczących kompetencji niezbędnych w obszarze zrównoważonych finansów. Grupa Robocza zapoznała się w tym celu ze standardami Global Banking Education Standards Board¹, zestawem kompetencji wymaganych w określonych profesjach przygotowanymi przez Swiss Sustainable Finance² i z opisem wiedzy i umiejętności wymaganych w 12 obszarach związanych ze zrównoważonymi finansami (*List of Sustainable Finance Technical Skills and Competencies*³) przygotowanym przez Institute of Banking and Finance Singapore (IBF) oraz

¹ Por. *Sustainable Finance for Professional Bankers* (<https://static1.squarespace.com/static/5a1c11b429f187706a88924d/t/5f11bc09c093bb5f125ee085/15949977704/07/GBESTB+Sustainable+Finance+Education+Standard.pdf>).

² Por. *Guidance on Sustainable Finance Learning Content* (<https://www.sustainablefinance.ch/api/rm/83K347GHMYQJS2E/2022-11-08-ssf-guidance-on-sustainable-finance-lea.xlsx>).

³ Por. <https://www.mas.gov.sg/news/media-releases/2022/ibf-and-mas-set-out-12-technical-skills-and-competencies-in-sustainable-finance>. Wersja zarchiwizowana z dostępem do szczegółowych tabel dla

Monetary Authority of Singapore (MAS). IBF oraz MAS przygotowały ponadto zestawienie, w których profesjach finansowych wymagana jest wiedza z konkretnych obszarów związanych ze zrównoważonymi finansami⁴. Wszystkie te publikacje Grupa Robocza rekomenduje na poczet dalszych prac nad standardem edukacyjnym.

Więcej o pracach Grupy nad standardem edukacyjnym w: **Rekomendacje w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych.**

Dodatkowo Grupa dokonała oceny celowości utworzenia Polskiego Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów (dalej jako: PCK-ZF), skupiającego wszystkich istotnych aktorów rynkowych i koordynującego działania na rzecz budowania kompetencji polskiego rynku.

Podsumowując, zidentyfikowano więc konieczne kompetencje, a na ich podstawie luki w ofercie szkoleń i programów nauczania. Wykonanie tej pracy pozwoliło na wypracowanie szeregu kluczowych rekomendacji do Mapy Drogowej:

- w zakresie edukacji uniwersyteckiej,
- w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych,
- w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości usług na rynku finansowym,
- w zakresie zapewnienia przepływu kompleksowej wiedzy o zrównoważonych finansach do przedsiębiorstw,
- w zakresie powołania Polskiego Centrum Kompetencji (PCK-ZF),

które pozwalają na określenie planu działania w celu budowania kluczowych kompetencji, zdolności i umiejętności uczestników rynku w dziedzinie zrównoważonych finansów oraz budowania świadomości o roli finansów w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i jej skutkom.

Kluczowe rekomendacje wypracowane przez Grupę Roboczą

Rekomendacje wypracowane przez Grupę Roboczą przedstawiono w tabelach określających:

- uzasadnienie interwencji, tj. barierę, której usunięciu ma służyć wdrożenie rekomendacji,
- oczekiwany skutek, czyli stan, który powinien być osiągnięty dzięki wdrożeniu rekomendacji,
- działanie do podjęcia, czyli właściwe brzmienie rekomendacji,
- perspektywę czasową podjęcia działania, definiowaną jako: **S** – gdy działanie ma być podjęte w terminie 1 roku od opublikowania Mapy Drogowej; **M** – ...w terminie 2 lat od...; **L** – ...w terminie 5 lat od...,
- interesariuszy odpowiedzialnych za podjęcie działania, czyli instytucje przewidziane do wdrażania rekomendacji, publiczne lub prywatne, które w procesie wdrażania rekomendacji wymagają wsparcia lub przychylności ze strony instytucji publicznych,
- KPI (*Key Performance Indicator*, „kluczowy wskaźnik efektywności”) rozumiany jako wskaźnik pozwalający na monitorowanie wdrażania rekomendacji lub zweryfikowanie, czy dana rekomendacja została wdrożona,
- stan wdrożenia rozumiany jako stan przygotowania do realizacji rekomendacji w momencie opublikowania tego raportu (październik 2023 roku) według najlepszej wiedzy Grupy Roboczej: kolor **zielony** oznacza, że rekomendacja jest obecnie

poszczególnych obszarów:

https://web.archive.org/web/20230307033042/https://www.ibf.org.sg/programmes/Pages/SF_TSC.aspx.

⁴ https://www.ibf.org.sg/docs/default-source/sustainable-finance/ibf_sustainablefinance_jobroles.pdf?sfvrsn=dd71813e_1.

realizowana, **bursztynowy** – że rekomendacja nie jest obecnie realizowana, ale prowadzone są działania wspierające jej realizację w przyszłości, **czerwony** – że rekomendacja nie jest obecnie realizowana i nie są prowadzone działania wspierające jej realizację w przyszłości; komórka ta pozwoli również „odhaczyć” wdrożenie danej rekomendacji w przypadku przeglądu realizacji Mapy Drogowej.

Tabela 2. Rekomendacje w zakresie edukacji uniwersyteckiej

Uzasadnienie interwencji	Oczekiwany skutek	Działania do podjęcia	Perspektywa czasowa podjęcia działania	Interesariusze odpowiedzialni za podjęcie działania	KPI	Stan wdrożenia
Ograniczony dostęp do literatury dydaktycznej oraz bariera językowa w obcowaniu z międzynarodową literaturą w obszarze zrównoważonych finansów	Polskie uniwersytety mają dostęp do polskojęzycznej dydaktycznej literatury przedmiotu	Przetłumaczenie na język polski wiodącego na świecie podręcznika akademickiego do zrównoważonych finansów lub opracowanie polskiego podręcznika akademickiego do zrównoważonych finansów	S	Ministerstwo Edukacji i Nauki Ministerstwo Finansów	Zostaje ogłoszony i rozstrzygnięty konkurs o grant na przetłumaczenie / opracowanie polskiego podręcznika akademickiego	
			M	Narodowe Centrum Nauki Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Przetłumaczony / opracowany w ten sposób podręcznik akademicki jest dostępny na rynku wydawniczym	
Regularne studia wyższe (licencjackie, inżynierskie, magisterskie) tematycznie powiązane ze zrównoważonymi finansami nie integrują w swoich programach treści ściśle z obszaru ESG	Absolwenci studiów środowiskowych i społecznych są posiadają wiedzę o finansowym wymiarze czynników ESG, a absolwenci studiów finansowych, prawniczych, biznesowych, ekonomicznych i zarządczych posiadają wiedzę o czynnikach ESG, obowiązkach z nimi związanymi i ich wpływem na wymiar finansowy	Uwzględnianie w programie licencjackich studiów środowiskowych i społecznych obowiązkowego przedmiotu o ESG	L	Ministerstwo Edukacji i Nauki	Od roku akademickiego 2026/2027 przedmiot o ESG jest ujęty w programie studiów jako obowiązkowy na przynajmniej połowie publicznych uczelni akademickich rozumianych jako suma uniwersytetów, uczelni technicznych, ekonomicznych i przyrodniczych ⁵	
		Uwzględnianie w programie licencjackich studiów finansowych, prawniczych, biznesowych, ekonomicznych i zarządczych obowiązkowego przedmiotu o ESG	L	Uniwersytety, akademie i szkoły wyższe Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich		

⁵ Zgodnie z wykazem uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego (por. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wykaz-uczelni-publicznych-nadzorowanych-przez-ministra-wlasciwego-ds-szkolnictwa-wyzszego-publiczne-uczelnie-akademickie>).

Uzasadnienie interwencji	Oczekiwany skutek	Działania do podjęcia	Perspektywa czasowa podjęcia działania	Interesariusze odpowiedzialni za podjęcie działania	KPI	Stan wdrożenia
Studenci kształceni w obszarze ochrony środowiska nie wiedzą o możliwościach pracy w sektorze finansowym	Absolwenci studiów w zakresie ochrony środowiska podejmują zatrudnienie w sektorze finansowym w obszarze ESG	Nawiązanie współpracy z instytucjami rynku finansowego w zakresie promocji szans zawodowych w sektorze finansowym przez uniwersyteckie biura/centra/programy karier	S	Uczelnie we współpracy z instytucjami rynku finansowego	Serwis Akademickich Biur Karier ⁶ uwzględnia oferty pracy w instytucjach finansowych na stanowiskach związanych z ESG dla studentów i absolwentów studiów w obszarze ochrony środowiska	
		Zorganizowanie studentom kierunków obejmujących ochronę środowiska możliwości podejmowania praktyk studenckich w działach ESG instytucji rynku finansowego	M		Oferta odpowiednich praktyk studenckich na przynajmniej połowie publicznych uczelni akademickich, rozumianych jako suma uniwersytetów, uczelni technicznych, ekonomicznych i przyrodniczych ⁷ , obejmuje instytucje rynku finansowego	

⁶ <https://www.biurokarier.edu.pl/index.php>.

⁷ Zgodnie z wykazem uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego (por. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wykaz-uczelni-publicznych-nadzorowanych-przez-ministra-wlasciwego-ds-szkolnictwa-wyzszego-publiczne-uczelnie-akademicke>).

Rekomendacje w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych

Grupa Robocza uznała, że narzędziem zapewnienia wysokiej jakości programów edukacyjnych (rozumianych również jako programy szkoleniowe) oferowanych w Polsce mógłby być dobrowolny standard edukacyjny, który określałby, jakie elementy powinien zawierać i jakie wymogi powinien spełniać program edukacyjny w obszarze zrównoważonych finansów.

Standard byłby oficjalnie autoryzowany przez Ministerstwo Finansów lub Ministerstwo Edukacji i Nauki, co podniosłoby jego wiarygodność i atrakcyjność na rynku. Funkcjonowałby w ten sposób, że dostawca programu edukacyjnego fakultatywnie deklarowałby spełnianie wymogów określonych w standardzie, zgłaszając tę deklarację do podmiotu czuwającego nad standardem i mógłby fakt ten komunikować przy promocji swojego programu. Jednocześnie prowadzona byłaby publicznie i bezpłatnie dostępna baza programów edukacyjnych, które zostały zadeklarowane jako w pełni zgodne ze standardem, głównie do użytku osób zainteresowanych edukacją w obszarze zrównoważonych finansów. Grupa Robocza spodziewa się, że w ten sposób zostanie napędzona konkurencyjność w obszarze dostarczania usług edukacyjnych wysokiej jakości.

Aby zapewnić skuteczne funkcjonowanie standardu, bez nadmiernego administracyjnego obciążenia, standard musi być na tyle kompleksowy, żeby zapewniał o odpowiedniej jakości programu edukacyjnego, a jednocześnie na tyle uproszczony, żeby pozwalał łatwo zweryfikować, czy dany program edukacyjny jest zgodny ze standardem.

Grupa przyjęła, że roboczo standard będzie określany jako „Standard edukacyjny w zakresie ESG i zrównoważonych finansów” (dalej jako: Standard). Standard powinien być publikacją udostępnianą na stronie Ministerstwa Finansów lub Ministerstwa Edukacji i Nauki, lub innego podmiotu powołanego do czuwania nad Standardem. Powinien być również wyposażony w tzw. „checklistę”, która pozwalałaby w prosty sposób zweryfikować zgodność programu edukacyjnego ze Standardem.

Punktem wyjścia dla zbudowania Standardu powinna być lista kompetencji w obszarze ESG, zrównoważonych finansów i zrównoważonego rozwoju. Dostarczyciele programów edukacyjnych powinni wprost deklorować, w zakresie których spośród tak zdefiniowanych kompetencji kształcą. Lista tych kompetencji powinna być na tyle rozbudowana i zróżnicowana (m.in. uwzględniająca podział na wiedzę tematyczną i funkcjonalną), aby pozostać otwartą na programy edukacyjne o różnych poziomach zaawansowania i szczegółowości, w tym na programy dopiero wprowadzające do tematyki zrównoważonych finansów.

Mając to wszystko na uwadze, w trakcie spotkania Grupy Roboczej w dniu 22 czerwca 2023 roku członkowie Grupy dyskutowali bardziej szczegółowo o pożądanym elementach Standardu. Efekty tej dyskusji zaprezentowano w [Tabela 3](#), a zebrane w niej ustalenia stanowiły podstawę dla sformułowania odnośnych rekomendacji zawartych w [Tabela 4](#).

Tabela 3. Pożądane elementy Standardu edukacyjnego w zakresie ESG i zrównoważonych finansów

Struktura Standardu	Elementy Standardu	
<p><i>Czy i jak Standard powinien być zróżnicowany ze względu na formę i treść programów edukacyjnych, ich adresatów, etc.?</i></p>	<p><i>Co Standard powinien zawierać, zarówno w odniesieniu do minimalnej wiedzy oferowanej przez programy edukacyjne, jak i formalnych wymogów dla programów edukacyjnych</i></p>	
	<p>Merytoryczne elementy Standardu</p>	<p>Formalne elementy Standardu</p>
<p>Podział na kompetencje podstawowe, średnio zaawansowane i zaawansowane</p> <p>Podział na kompetencje tematyczne, uwzględniający strukturę <i>European Sustainability Reporting Standards</i></p> <p>Zróżnicowanie ze względu na adresatów programu edukacyjnego: społeczeństwo ogółem, sektor finansowy, przedsiębiorstwa (osobno MŚP), specjaliści techniczni</p> <p>Zróżnicowanie w zależności od rodzaju wiedzy i stanowiska w organizacji (raportowanie, audyt, specjalista od zarządzania ryzykiem...)</p>	<p>Określone minimum wiedzy w zakresie zrównoważonych finansów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ podstawowe pojęcia i definicje (np. podwójna istotność), ■ geneza zrównoważonych finansów ■ znaczenie zrównoważonych finansów ze względu na konieczność transformacji oraz wpływu czynników ESG na wynik finansowy. <p>Akty prawne i rekomendowane materiały źródłowe, na których powinien opierać się program edukacyjny</p> <p>Cele Zrównoważonego Rozwoju, prawa człowieka, prawa pracownicze i kwestie zarządcze jako obowiązkowe elementy programów edukacyjnych obok kwestii klimatycznych i środowiskowych</p> <p>Odniesienie się do międzynarodowych standardów (ISO, GHG Protocol) i narzędzi (np. baza danych ESG), z jakich można korzystać w obszarze zrównoważonych finansów</p> <p>Dobre praktyki w zakresie edukacji</p>	<p>Wymóg jasnego określenia w ofercie edukacyjnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ szczegółowej zawartości/tematyki (raportowanie, regulacje, aspekty finansowe...), ■ formy (warsztat, webinarium...), ■ adresatów (audytorzy, działy zgodności...), ■ zawodów (stanowisk), w których można pracować po ukończeniu danego programu edukacyjnego. <p>Zakończenie programów edukacyjnych egzaminem, którego zakres i forma jest w sposób jasny i szczegółowy zakomunikowana</p> <p>Publikowanie % zdawalności egzaminu zamykającego dany program edukacyjny</p> <p>Zdanie egzaminu prowadzi do otrzymania certyfikatu z poświadczeniem posiadania konkretnych kompetencji spośród wyszczególnionych w Standardzie</p>

Tabela 4. Rekomendacje w zakresie standardu dla programów edukacyjnych i szkoleniowych

Uzasadnienie interwencji	Oczekiwany skutek	Działania do podjęcia	Perspektywa czasowa podjęcia działania	Interesariusze odpowiedzialni za podjęcie działania	KPI	Stan wdrożenia
Rozbieżna jakość i treść programów edukacyjnych i szkoleniowych, ponadto często brakuje szczegółowych informacji o zawartości danego programu	Istnieje narzędzie pozwalające ocenić i porównać zawartość programów edukacyjnych oraz szkoleniowych, w tym oczekiwane efekty kształcenia. Narzędzie to stanowi również efekt zachęty dla ulepszania oferty edukacyjnej i szkoleniowej	<p>Opracowanie standardu wskazującego, jakie informacje powinien udostępniać organizator programu edukacyjnego i szkoleniowego.</p> <p>Standard uwzględniałby co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ określenie szczegółowych kompetencji, w zakresie których kształci dany program (poprzez ich zaznaczenie w kwestionariuszu, który będzie elementem standardu), ■ wskazanie zawodów, których wykonywanie będzie możliwe po ukończeniu programu (również na podstawie kwestionariusza, który będzie przyporządkowywał kompetencje do predefiniowanych profesji w zakresie zrównoważonych finansów), ■ przykładowe przedmioty i zagadnienia do omówienia/zaprezentowania przez wykładowców. <p>Standard byłby wdrażany w ten sposób, że organizatorzy programów edukacyjnych i szkoleniowych wraz z informowaniem o swojej ofercie edukacyjnej i szkoleniowej deklarowałiby, czy ich oferta spełnia wymogi standardu.</p> <p>Zostaje ponadto stworzona publiczna, na bieżąco uaktualniana na podstawie weryfikowanych zgłoszeń lista podmiotów deklarujących spełnianie standardu.</p>	M	<p>Ministerstwo Finansów</p> <p>Ministerstwo Edukacji i Nauki</p> <p>Polskie Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów</p>	<p>Standard zostaje opublikowany na stronach internetowych Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki (docelowo także na stronie PCK-ZF) i zakomunikowany rynkowi</p> <p>Na odpowiedniej stronie internetowej (w tym na stronie PCK-ZF) prowadzona jest lista programów edukacyjnych i szkoleniowych deklarujących spełnianie standardu</p>	

Tabela 5. Rekomendacje w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości usług

Uzasadnienie interwencji	Oczekiwany skutek	Działania do podjęcia	Perspektywa czasowa podjęcia działania	Interesariusze odpowiedzialni za podjęcie działania	KPI	Stan wdrożenia
Brak wiedzy o ESG u osób wykonujących zawody związane z rynkiem finansowym i świadczących, także potencjalnie, usługi w obszarze ESG	Osoby wykonujące zawody związane z rynkiem finansowym i świadczące, także potencjalnie, usługi w obszarze ESG są merytorycznie przygotowane do ich świadczenia	Uwzględnienie pytań z zakresu zrównoważonych finansów, ESG i zrównoważonego rozwoju w egzaminach na zawody i stopnie zawodowe związane z rynkiem finansowym	M	Komisja Nadzoru Finansowego Polska Agencja Nadzoru Audytowego	Co najmniej 5% pytań w egzaminach przeprowadzanych od 2025 roku wprzód odnosi się do kwestii związanych ze zrównoważonymi finansami, ESG i zrównoważonym rozwojem	
		Przeanalizowanie możliwości zaoferowania w ramach ww. egzaminów zawodowych fakultatywnego zestawu pytań, którego rozwiązanie pozwoliłoby uzyskać dodatkowy certyfikat poświadczający przygotowanie do świadczenia usług w obszarze ESG	S	Polska Izba Biegłych Rewidentów Związek Banków Polskich ⁸	Stanowisko przedłożone Platformie Zrównoważonych Finansów	
		Zidentyfikowanie zawodów szczególnie istotnych dla rynku zrównoważonych finansów, które zakładają świadczenie usług w obszarze ESG i które wiążą się z koniecznością posiadania większej wiedzy w tym zakresie	S		Stanowisko przedłożone Platformie Zrównoważonych Finansów	

⁸ W odniesieniu do egzaminów na stopnie zawodowe w systemie standardów kwalifikacyjnych w bankowości polskiej (certyfikaty ZBP).

Jw.	Jw.	Uwzględnienie w większym wymiarze pytań z zakresu zrównoważonych finansów, ESG i zrównoważonego rozwoju w egzaminach na zawody zidentyfikowane jako szczególnie istotne dla rynku zrównoważonych finansów	L	Jw.	Co najmniej 10% pytań w egzaminach przeprowadzanych od 2026 roku wprzód odnosi się do kwestii związanych ze zrównoważonymi finansami, ESG i zrównoważonym rozwojem
-----	-----	---	---	-----	--

Tabela 6. Rekomendacje w zakresie zapewnienia przepływu kompleksowej wiedzy o zrównoważonych finansach do przedsiębiorstw

Uzasadnienie interwencji	Oczekiwany skutek	Działania do podjęcia	Perspektywa czasowa podjęcia działania*	Interesariusze odpowiedzialni za podjęcie działania	KPI	Stan wdrożenia
Brak wystarczającej wiedzy w przedsiębiorstwach, zwłaszcza w MŚP, o kwestiach związanych z ESG i zrównoważonymi finansami, co naraża je m.in. na ryzyko padnięcia ofiarą <i>competence greenwashingu</i> ze strony potencjalnych usługodawców w obszarze ESG	Przedsiębiorstwa świadomie wybierają ewentualnych dostawców usług w obszarze ESG lub są merytorycznie przygotowane do samodzielnego zajmowania się kwestiami z obszaru ESG w ramach własnej struktury organizacyjnej	Powołanie przez instytucję cieszącą się zaufaniem na rynku finansowym internetowej platformy gromadzącej i udostępniającej podstawową wiedzę w zakresie ESG i zrównoważonych finansów	S	Komisja Nadzoru Finansowego	Działająca, aktualizowana na bieżąco i zawierająca najważniejsze informacje strona internetowa	
		Przeanalizowanie możliwości powołania Sektorowej Rady ds. Kompetencji w obszarze zrównoważonych finansów	M	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Stanowisko Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	Skierowano zapytanie do PARP-u
Hermetyczność języka zrównoważonych finansów i bariera językowa	Polscy przedsiębiorcy są zaznajomieni z polskim znaczeniem akronimów używanych w obszarze zrównoważonych finansów i mają możliwość używania polskich terminów	Opracowanie tłumaczeń obcojęzycznych terminów z obszaru zrównoważonych finansów, w tym tłumaczeń akronimów, które byłyby równorzędnie stosowane, szczególnie w edukacji przedsiębiorstw. Uwzględnienie w toku przygotowywania ww. opracowania już ewentualnie stosowanych tłumaczeń i ich ujednolicenie.	S	Polskie Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów	Lista przetłumaczonych terminów opublikowana na stronie internetowej	

Postulaty w zakresie powołania polskiego Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów

- Powołane i zorganizowane sprawnie działające ciało pełniące funkcję Centrum Kompetencji w obszarze Zrównoważonych Finansów może zająć do 2 lat (tak było w Luksemburgu)
- Powinno być (choćby częściowo) finansowane ze środków unijnych. Podobne ciała w innych krajach UE były najczęściej dofinansowywane z programu LIFE, jednak najbliższa dostępna runda składania wniosków w ramach tego programu będzie zamykać się najprawdopodobniej nie wcześniej niż jesienią 2024 r. Oczekiwanie na dofinansowanie z programu LIFE mogłoby więc niepotrzebnie wydłużyć proces powoływania PCK-ZF, konieczne jest więc wybadanie innych, unijnych bądź nie, szybciej dostępnych potencjalnych programów dofinansowania. Docelowo finansowanie powinno jednak w większości pochodzić z rynku, od instytucji zrzeszonych w ramach PCK-ZF lub korzystających z jego zasobów i usług (szkolenia, doradztwo, publikacje, opłaty za członkostwo i certyfikację, inne usługi)
- Zrzeszałoby interesariuszy z akademii, rynku (indywidualne podmioty rynkowe i izby branżowe), organizacji pozarządowych, rządu i samorządu
- Powołane w porozumieniu z Ministerstwem Finansów i z jego udziałem jako czynnika legitymizującego (ewentualnie także wspierającego w zakresie finansowania, w tym pośrednio przez programy unijne), ale we współpracy z już działającymi podobnymi inicjatywami: komitet ESG KIG-u, Kompas ESG Pracodawców RP, Sektorowe Rady ds. Kompetencji PARP-u, PolSIF
- Lista przykładowych zadań:
 - Opracowywanie przykładowych sylabusów uniwersyteckich
 - Weryfikowanie deklaracji w zakresie spełniania „Standardu edukacyjnego w zakresie ESG i zrównoważonych finansów”
 - Opracowanie treści na internetową platformę agregującą wiedzę i materiały edukacyjne o zrównoważonych finansach oraz prowadzenie tej platformy
 - Rozstrzygnięcie konkursu na polski podręcznik akademicki do zrównoważonych finansów
 - Świadczenie pomocy doradczej w przygotowywaniu planów transformacji przedsiębiorstw (obliczanie śladu węglowego, wyznaczanie KPIs)
 - Organizacja szkoleń w zakresie procesu emisji zielonych obligacji i zarządzania środkami i szerzej zrównoważonych finansów
 - Badanie zgodności planów redukcji emisji z Porozumieniem paryskim (na wzór *Transition Plans Taskforce* w Wielkiej Brytanii)
 - Gromadzenie danych o emisji zielonych instrumentów dłużnych w Polsce i o zielonym długu
 - Opracowanie przewodnika w języku polskim (a także w językach regionalnych) o dostępnych standardach, wytycznych, wymogach i instrumentach (w obszarze zielonych obligacji)
 - Certyfikacja ESG przedsiębiorstw i usługodawców

Dokument opracowali:

Ludwik Kotecki, Przewodniczący Grupy Roboczej ds. badań edukacji i szkoleń, członek Rady Polityki Pieniężnej, założyciel i dyrektor Instytutu Odpowiedzialnych Finansów

Kamil Laskowski, Analityk, WiseEuropa

Aneks

Członkowie Grupy Roboczej

Imię i nazwisko	Afiliacja
Ludwik Kotecki (Przewodniczący)	Rada Polityki Pieniężnej, Instytut Odpowiedzialnych Finansów
Maria Aluchna	Szkoła Główna Handlowa
Alina Bączar	Fundacja Giełdy Papierów Wartościowych
Anna Chmielewska	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
Tomasz Czech	UN Global Compact Network Poland
Dorota Dobija	Akademia Leona Koźmińskiego
Anna Dubel	Akademia Górniczo-Hutnicza
Agnieszka Durska	Polska Izba Ubezpieczeń
Anna Gonera	Bank Gospodarstwa Krajowego
Piotr Hayder	Krajowy Ośrodek Zmian Klimatu (Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy)
Krzysztof Kamiński	Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami
Sylwia Kiertowicz	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
Lilianna Krawczyk	EY
Maria Krawczyńska	BNP Paribas
Dariusz Kryczka	UN Global Compact Network Poland
Marcin Krzemień	Uniwersytet Warszawski, Kancelaria Prawna CMS
Wojciech Lewandowski	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
Aleksandra Lipińska	Management Solutions
Karolina Opielewicz	Krajowa Izba Gospodarcza
Joanna Osińska	Stowarzyszenie „EkoStrateGia - partnerzy w ESG”
Alicja Pawłowska-Piorun	ING Bank Śląski
Zofia Piwowarek	Santander Bank Polska
Robert Rybski	Uniwersytet Warszawski
Michał Szalast-Dao Quy	BNP Paribas
Dorota Teneta-Skwiercz	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Jolanta Turek	Szkoła Główna Handlowa
Anne-Marie Weber	Uniwersytet Warszawski
Wojciech Wieroński	Międzynarodowe Stowarzyszenie Dyplomowanych Specjalistów ds. Rachunkowości (<i>Association of International Certified Professional Accountants</i>)
Ewa Witkun	Trebbi Polska
Weronika Wojturska	Uniwersytet Warszawski

Przegląd spotkań Grupy Roboczej

Spotkanie	Termin	Agenda
I	20.04.2023 10:00-11:00	<ul style="list-style-type: none"> Kwestie organizacyjne (przedstawienie kontekstu działalności Grupy, jej celów, harmonogramu prac oraz wybór osoby przewodniczącej)
II	18.05.2023 10:00-12:00	<ul style="list-style-type: none"> Bariery dla rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce wynikające z braku kompetencji u uczestników rynku i niedostępności odpowiednich usług Dyskusja o rozwiązaniach dla zdiagnozowanych barier w odniesieniu do międzynarodowych dobrych praktyk Matryca o stanie usług i kompetencji na polskim rynku w zakresie zrównoważonych finansów Powołanie Podgrupy badawczo-akademickiej
III	01.06.2023 10:00-12:00	<ul style="list-style-type: none"> Potrzeby w zakresie kompetencji i potencjał ich podniesienia: stan polskiego rynku Postulaty w zakresie edukacji w obszarze zrównoważonych finansów Jak zapewnić wdrożenie odpowiedniej jakościowo oferty edukacyjnej w zakresie zrównoważonych finansów? Dyskusja
IV	22.06.2023 10:00-12:00	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja diagnozy stanu polskiego rynku w zakresie wiedzy i usług ESG Dyskusja na temat oferty edukacyjnej i usługowej Elementy, które powinien zawierać standard edukacyjny w zakresie zrównoważonych finansów Sprawozdanie z prac Podgrupy badawczo-akademickiej
V	20.09.2023 10:00-12:00	<ul style="list-style-type: none"> Dyskusja nad projektem rekomendacji, w tym omówienie uwag od członków Grupy Sprawozdanie z prac Podgrupy badawczo-akademickiej Zakończenie prac Grupy i podziękowania

Kontrola dokumentu

Zastrzeżenie	<p>Niniejsze sprawozdanie jest własnością Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG REFORM) i zostało przygotowane przez ICF S.A. we współpracy z WiseEuropa na podstawie umowy z DG REFORM. Treść niniejszego raportu nie może być powielana w całości ani w części, ani przekazywana innym organizacjom lub osobom bez wyraźnej uprzedniej pisemnej zgody DG REFORM.</p> <p>Projekt „Bridging the climate financing gap with public policy instruments” jest finansowany przez Unię Europejską za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego, zarządzanego przez Dyrekcję Generalną Komisji Europejskiej ds. Wspierania Reform Strukturalnych.</p>
Autor	Kamil Laskowski
Data	24 października 2023 roku